

Šibka interakcija pri leptonih. Leptoni, spomnimo se, so delci, ki niso sestavljeni iz kvarkov. Teh delcev je šest, in sicer:

$$\begin{array}{lll} e & \mu & \tau \\ \nu_e & \nu_\mu & \nu_\tau \end{array} \quad \begin{array}{ll} m_e c^2 & = 0.511 \text{ MeV} \\ m_\mu c^2 & = 104 \text{ MeV} \\ m_\tau c^2 & = 1.8 \text{ GeV} \end{array}$$

Elektron je stabilen in, kolikor vemo, ne razpada. Muon in tau pa razpadata v sledečih reakcijah:

$$\mu \rightarrow e^- \bar{\nu}_e \nu_\mu$$

$$\begin{aligned} \tau &\rightarrow \mu^- \bar{\nu}_\mu \nu_\tau \\ &\rightarrow e^- \bar{\nu}_e \nu_\tau \\ &\rightarrow \pi^- \nu_\tau \end{aligned}$$

Nevtrini imajo šibke interakcije. V standardnem modelu rečemo kar $m_\nu = 0$, kar sicer ni popolnoma res.

Inverzni beta razpad. Če obrnemo enačbo za β razpad, dobimo:

$$\begin{aligned} \nu_e n &\rightarrow p e^- \\ \bar{\nu}_e p &\rightarrow n e^+ \end{aligned}$$

Nevtrine zaznamo z napravo, imenovano scintilator. Gre v bistvu zato, da nevtrino v jedru nekega elementa sproži razpad β . Nastalo jedro je v vzbujenem stanju, zato odda γ žarek, da pride v osnovno stanje. Žarek pa lahko zaznamo.

Prehodi med nevtrini. Prihaja lahko do prehodov $\nu_e \leftrightarrow \nu_\mu$ in $\nu_e \leftrightarrow \nu_\tau$. Iz tega sledi, da $\mu_e \neq 0$, česar standardni model ne razloži.

Obravnavajmo prehod $\nu_e \leftrightarrow \nu_\mu$. Opišemo ga z lastnima funkcijama Hamiltonovega operatorja \hat{H} : ν_1 in ν_2 .

$$\begin{aligned} |\nu_e\rangle &= \cos \varphi |\nu_1\rangle + \sin \varphi |\nu_2\rangle \\ |\nu_\mu\rangle &= -\sin \varphi |\nu_1\rangle + \cos \varphi |\nu_2\rangle \end{aligned}$$

Iz tega lahko izrazimo $|\nu_1\rangle$ in ν_2 . Oglejmo si še časovno odvisnost obeh stanj:

$$\begin{aligned} |\nu_1(t)\rangle &= |\nu_1\rangle e^{-i \frac{E_1}{\hbar} t} \\ |\nu_2(t)\rangle &= |\nu_2\rangle e^{-i \frac{E_2}{\hbar} t} \end{aligned}$$

Sledi:

$$\begin{aligned} |\nu_e(t)\rangle &= (\cos^2 \varphi e^{-i \frac{E_1}{\hbar} t} + \sin^2 \varphi e^{-i \frac{E_2}{\hbar} t}) |\nu_e\rangle \\ &\quad + (-\cos \varphi \sin \varphi e^{-i \frac{E_1}{\hbar} t} + \cos \varphi \sin \varphi e^{-i \frac{E_2}{\hbar} t}) |\nu_\mu\rangle \\ |\nu_\mu(t)\rangle &= C_e(t) |\nu_e\rangle + C_\mu(t) |\nu_\mu\rangle \end{aligned}$$

Zanima nas verjetnost za prehod $\nu_e \rightarrow \nu_\mu$, torej $|C_\mu(t)|^2$

$$|C_\mu(t)|^2 = \dots = \sin^2 2\varphi \cdot \sin^2 \left(\frac{(E_2 - E_1)t}{2\hbar} \right)$$

Pri čemer je $E_1 = \sqrt{p^2 c^2 + m_1^2 c^4}$ in $E_2 = \sqrt{p^2 c^2 + m_2^2 c^4}$. Zanima nas razlika energij, torej:

$$E_2 - E_1 = \frac{1}{2} \frac{c^2}{p^2} (m_2^2 - m_1^2)$$

Izrazimo še čas. Ker imajo nevtrini (vsaj po standardnem modelu sodeč) maso 0, velja $t = L/c$, kjer je L dolžina, ki jo nevtrino prepotuje po snovi.

$$|C_\mu(t)|^2 = \sin^2 2\varphi \cdot \sin^2 \left(\frac{(m_2^2 - m_1^2)cL}{4\hbar p^2} \right)$$

Mimogrede smo dobili pogoj za mešanje: $m_1 \neq m_2$. Dobljena verjetnost je odvisna od L in p .

Ohranitev leptonskega števila. Vemo že, da se pri reakcijah ohranja število barionov, število mezonov pa ne nujno. V primeru leptonov se leptonsko število ohranja. Pri tem je leptonsko število leptona $L = 1$, leptonsko število antileptona pa $L = -1$.

Drugi ohranitveni zakoni. Pri reakcijah med delci se ohranjajo sledeče količine:

- Leptonsko število
- Barionsko število
- Naboj
- Okus (kvarkov), razen pri reakcijah s šibko interakcijo

Težava standardnega modela. Standardni model ne uspe opisati

- Mase nevtrina. Standardni model napove $m_\nu = 0$, vendar imajo nevtrini medsebojne prehode, torej morajo imeti maso.
- Temne snovi.